BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO’RSATISH SOHASI VA BANDLIK.

Toshov Mirzabek Hakimovich
Osiyo xalqaro universiteti
Raximova Lolaxon Avazovna
Osiyo xalqaro universiteti

Annotatsiya: *Mamlakatda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning pirovard maqsadi-iqtisodiyotni erkinlashtirish va to’laqonli bozor munosabatlariga o’tilishi sharoitida xizmat ko’rsatuvchi korxonalar o’zining imkoniyatlari va resurslaridan maqsadli foydalanish tamoyiliga amal qilib, ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikka erishishni ta’minlashdan iborat. Natijada bu jarayonda ijtimoiy-iqtisodiy tamoyillar, tizimlar, uning turli ko’rinishlaridan unumli foydalanish hal qiluvchi ahamiyatga egadir.*

Kalit so’zlar: *Xizmatlar, aholi, aholi bandligi, farovonlik*

Xizmatlar sohasini rivojlantirish ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyotini shakllantirishning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda mamlakatda olib borilayotgan bozor islohotlari jamiyatni rivojlantirishning eng muhim ijtimoiy-iqtisodiy vazifalarini hal qilishda xizmat ko‘rsatish sohasining rolini oshirishga katta ta’sir ko‘rsatadi. Xizmatlarning xilma-xilligi aholining katta qismini hayot sifatini va farovonligini yaxshilash imkonini beradi.

Zamonaviy jamiyat hayotida xizmatlar sohasi juda keng tarqalgan hodisa hisoblanadi. Bugungi kunda u yoki bu turdagi xizmatlar ko‘rsatmaydigan yoki hech bo‘lmaganda unga duch kelmagan korxonalar deyarli yo‘q.

2023 yil 1-yanvar holatiga viloyatda 33 686 ta faoliyat ko‘rsatayotgan korxonalar vatashkilotlar qayd etildi. Shundan, xizmatlar sohasida 22 051 ta korxona va tashkilotlarfaoliyat ko‘rsatmoqda. Ushbu ko‘rsatkich o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 9,5 foizgako‘paydi.

2022 yil yanvar-dekabr oylarida ko‘rsatilgan xizmat turlari bo‘yicha (amaldagi baholarda) quyidagicha ifodalanadi:

	mlrd. so‘m	**2021 yil yanvar-dekabrga nisbatan, foizda**	**Yakunga nisbatan, foizda**
Jami xizmatlar	**15 780,0**	**115,8**	**100,0**
shu jumladan:			
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	620,7	121,9	3,9
Moliyaviy xizmatlar	3 119,8	146,2	19,8
Transport xizmatlari	3 310,8	106,1	21,0
shu jumladan: avtotransport	2 915,4	103,9	18,5

xizmati			
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	597,7	107,4	3,8
Savdo xizmatlari	5 049,5	110,7	32,0
Ko‘chmas mulk bilan bog‘liq xizmatlar	331,5	109,1	2,1
Ta’lim sohasidagi xizmatlar	839,6	108,6	5,3
Sog‘liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	276,0	114,2	1,7
Ijara xizmatlari	378,3	112,0	2,4
Kompyuterlar va maishiy tovarlarni ta’mirlash bo‘yicha xizmatlar	317,7	108,1	2,0
Shaxsiy xizmatlar	331,2	105,1	2,1
Me’morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	331,2	105,1	2,1
Me’morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	134,5	106,8	0,9
Boshqa xizmatlar	427,7	117,1	3,0

Xizmat ko‘rsatishda eng katta ulush savdo (32,0 foizi), transport (logistik xizmatlar bilan birga) (21,0 foizi), moliyaviy (19,8 foizi), ta’lim (5,3 foizi) va aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (3,9 foizi) xizmatlarga to‘g‘ri keldi. Moliyaviy xizmatlar (o‘tgan yilga nisbatan 46,2 foizga ko‘p), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (21,9 foizga ko‘p) o‘sish yuqori bo‘ldi.

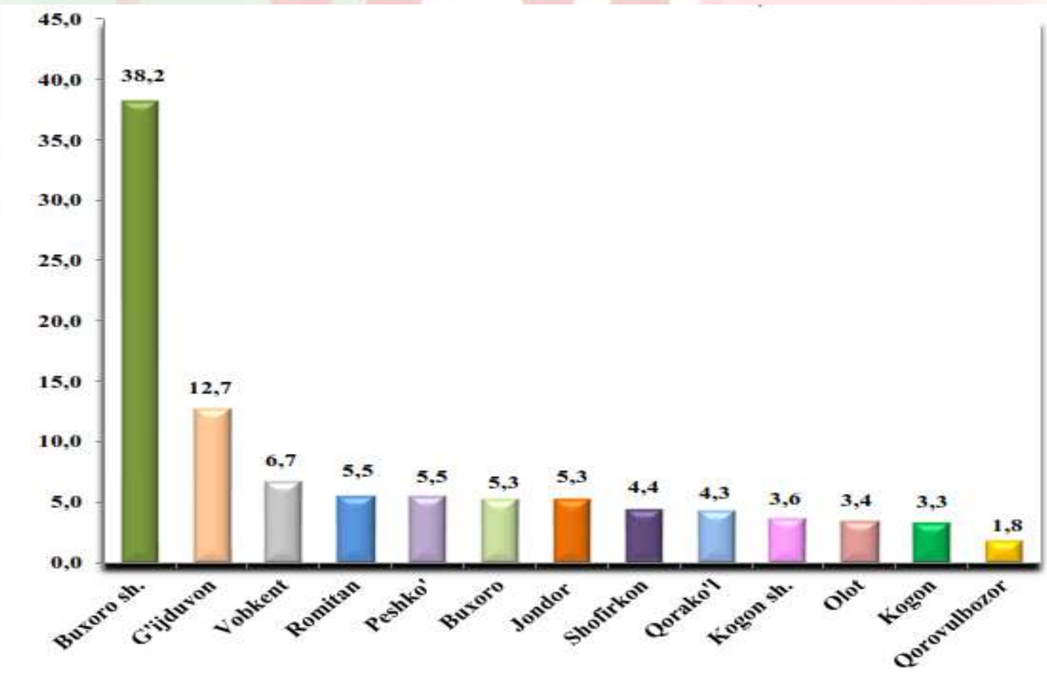

2022 yil yanvar-dekabr oylarida ko‘rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmida shahar va tumanlar kesimida ulushi, foizda.

Ko'rsatilgan xizmatlar umumiy hajmida katta ulushga ega bo'lgan Buxoro shahri (38,2 foizni), G'ijduvon tumani (12,7 foizni), Vobkent tumani (6,7 foizni), Romitan tumani (5,5 foizni) tashkil etgan bo'lsa, Kogon (3,3 foizni) va Qorovulbozor tumanlari (1,8 foizni) bilan eng past ulush ko'rsatkichni qayd etgan.

Shahar va tumanlar orasida yuqori o'sish sur'atlari Vobkent (117,7 foiz) hamda Peshko' (116,8 foiz), Romitan (116,6 foiz) tumanlarida va Buxoro (119,4 foiz) shaharlarida kuzatilgan.

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan xizmatlar bo'yicha eng yuqori ko'rsatkich Buxoro shahrida 21 001,7 ming so'mga teng bo'lib, o'sish sur'ati o'tgan yilning shu davriga nisbatan 117,7 foizni tashkil etgan.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar
(tuman va shaharlar kesimida)

	Jami			**Aholi jon boshiga**	
	mlrd. so'm	**2021 yil yanvar dekabrga nisbatan, foizda**	**jami xizmatlar hajmiga nisbatan, foizda**	**ming so'm**	**2021 yil yanvar-dekabrga nisbatan, foizda**
Viloyat bo'yicha	**1 5780**	**115,8**	**100,0**	**7916,5**	**114,0**
Buxoro sh.	6 017,6	119,4	38,2	21 001,7	117,7
Kogon sh.	572,3	119,1	3,6	9 077,8	117,0
Olot	538,9	111,4	3,4	5 279,2	109,9
Buxoro	834,8	114,0	5,3	4 810,7	112,1
Vobkent	1 053,3	117,7	6,7	7 278,3	115,9
G'ijduvon	2 007,3	109,9	12,7	6 383,5	108,2
Kogon	517,3	112,3	3,3	6 317,9	110,1
Qorako'l	674,5	113,4	4,3	4 002,4	111,8
Qorovulbozor	288,3	111,4	1,8	14 952,0	108,4
Peshko'	871,7	116,8	5,5	6 820,7	114,9
Romitan	872,9	116,6	5,5	5 913,1	114,6
Jondor	835,1	110,1	5,3	4 618,4	108,3
Shofirkon	696,0	115,1	4,4	3 803,0	113,5

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, aholi jon boshiga ko'rsatilgan xizmatlarning eng past ko'rsatkichi Shofirkon (3 803,0 ming so'm), Qorako'l (4 002,4 ming so'm) va Jondor (4 618,4 ming so'm) tumanlarida kuzatilgan.

XULOSA

Iqtisodiyotning yuksalish davrida ish bilan bandlik xizmati nafaqat yangi turdagi faoliyatlarga ishchi kuchini joylashtirish, balki mehnat resurslaridan maksimal darajada foydalanish, ishsizlarni qayta o'qitishni turli dasturlarini ishlab chiqish, zarur malakaga ega ishchilarni tanlab olish usullari va ishchi kuchiga talabni oshirish imkoniyatlari hamda shart-sharoitlariga ega bo'ladi. Iqtisodiyotning tanazzuli davrida, ish bilan bandlik xizmati organlari mehnat bozorining kan'yukturasidan kelib chiqqan holda aholining ish bilan bandligi muammolarining yechimi to'g'risida maqbul takliflarni berishi mumkin. Mehnat bozorini tahlil qilishda ish bilan bandlikka ko'maklashish doirasidagi yo'nalishlar muhim ahamiyatga ega bo'lib, nafaqat ish bilan bandlik xizmatining samarali faoliyatini baholash, ish bilan bandlik siyosati yo'nalishlarini ishlab chiqish, balki ish bilan bandlik muammolari bo'yicha yangi yechimlarni taklif qilish imkoniyatlari yuzaga keladi.

Respublikamizda yalpi ichki mahsulot ishlab chiqarishni yuqori sur'atlarda barqaror o'sib borishi, byudjet sohasi xodimlarining ish haqi, pensiya, nafaqa va stipendiyalar miqdorining muntazam qayta ko'rib chiqilishi, ta'lim, sog'liqni saqlash va ilm-fan sohalari xizmatchilarining mehnatini rag'batlantirish, aholi turmush darajasini tubdan yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar keyingi yillarda xalqimizning turmush darajasi va sifatini izchil oshib borishini ta'minladi.

Tahlillar va o'rganishlar natijasi o'laroq Buxoro viloyatida "Aholini ish bilan ta'minlash hududiy dasturlari"ning bajarilishi yuqori saviyada tashkil etilgan deb aytishimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Hakimovich, T. M. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH. *Miasto Przyszłości*, *55*, 1458-1463.
2. Hakimovich, T. M. (2024). Personalni Rag'batlantirish. *Miasto Przyszłości*, *53*, 524-531.
3. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY BOSHQARUV VA RAQAMLASHTIRISH.
4. Hakimovich, T. M. (2024). Xizmat Ko'rsatish Sohasida Aholi Bandligini Oshirishning Nazariy-Metodologik Asoslari. *Miasto Przyszłości*, *54*, 987-995.
5. Hakimovich, T. M. (2024). XODIMLARNI BOSHQARISHDA KPI SAMARADORLIGI TAHLILI. *Gospodarka i Innowacje.*, *46*, 270-273.
6. Toshov, M. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALARNI MOLIYAVIY SOGLOMLASHTIRISHNING MOLIYA-KREDIT MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *Modern Science and Research*, *3*(6).
7. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. *Modern Science and Research*, *2*(12), 470-476.
8. Toshov, M. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION. *Modern Science and Research*, *3*(2), 461-468.

9. Toshov, M. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, *3*(2), 603-608.

10. Toshov, M. (2024). MODERN MANAGEMENT AND DIGITALIZATION. *Modern Science and Research*, *3*(5), 728-734.

11. Hakimovich, T. M. (2024). THE SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS AS A TOOL IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, *47*, 353-358.

12. Hakimovich, T. M. (2024). KORPORATIV KORXONALARDA ISH O'RINLARINI YARATISH VA BANDLIKNI TA'MINLASHNING SAMARALI USULLARI.

13. Hakimovich, T. M. (2023). IQTISODIYOTDA MENEJMENTNING AHAMIYATI. *Gospodarka i Innowacje.*, *41*, 84-87.

14. Hakimovich, T. M. (2023). TA'LIM TIZIMI BOSHQARUVIDA PEDAGOGIK TAHLIL. *Gospodarka i Innowacje.*, *42*, 415-420.

15. Mirzabek, T. (2023). Marketing Kommunikasiyalari Tizimida Og'r Muloqotlar Xususiyatlari. *Innovations in Technology and Science Education*, *2*(14), 388-391.

16. Rakhimova, L. (2024). THE CONCEPT OF 4P MARKETING. ELEMENTS OF THE MODEL. *Modern Science and Research*, *3*(1), 812-816.

17. Lolakhon, R. (2024). APPLICATION OF THE 4P CONCEPT IN TOURISM. *Gospodarka i Innowacje.*, *51*, 138-145.

18. Lolaxon, R. (2024). THE ROLE OF MARKETING STRATEGIES IN TOURISM POTENTIAL OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *11*(11), 230-240.

19. Abidovna, A. S. (2024). COMMUNICATION PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF MODERN ORGANIZATIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, *49*, 211-217.

20. Abidovna, A. S. (2023). Special directions of tourism development in Bukhara region: problems and solutions. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, *21*, 51-55.

21. Supiyevna, B. M. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINI ISH BILAN BAND ETISH YO'LLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, *4*(08), 78-84.

22. Supiyevna, B. M. (2024). TIZIMIDA BANK FINANCIAL SERVICE NUMBER: DEVELOPMENT AND OLD TURGAN. *Gospodarka i Innowacje.*, *46*, 379-385.

23. Jumayeva, Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA UNING AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, *3*(6).

24. Bustonovna, J. Z. (2024). DEVELOPMENT OF DIGITAL ECONOMY AND ITS PROSPECTS. *Gospodarka i Innowacje.*, *48*, 285-291.

25. Bazarova, M. S. (2022). FACTORS THAT ENSURE THE SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS IN THE.

26. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KADRLAR BOSHQARUVI XUSUSIY OTMLARDA: XUSUSIYATLARI, YONDASHUVLARI VA MUAMMOLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, *54*, 70-77.

27. Shadiyev, A. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM IN ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, *3*(8), 10-18.

28. Alisher, S. (2024). ACTUAL PROBLEMS OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, *46*, 366-372.

29. Akbarovna, N. N. (2024). Oliy Ta'lim Muassasalarining Innovatsion Faoliyat Natijalarini Tijoratlashtirish Muammolari Va Ularni Hal Etish Yo 'Llari. *Miasto Przyszłości*, *54*, 857-866.

30. Akbarovna, N. N. (2023). MULKCHILIK MUNOSABATLARINING JAMIYATDAGI TUTGAN O'RNI.

31. Naimova, N. (2024). THE COUNTRY'S ECONOMIC POTENTIAL IN DIGITAL ECONOMY AND E-COMMERCE DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, *3*(2), 234-239.

32. Akbarovna, N. N. (2023). BULUTLI HISOBLASH TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIYOTDA TURGAN ORNI. *Gospodarka i Innowacje.*, *42*, 517-520.

33. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). RAQOBAT TUSHUNCHASI, UNING TURLARI VA USULLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, *1*(2), 459-463.

34. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). TASHKILOTNING INNOVATSION FAOLIYATI SAMARALIGINI BAHOLASH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, *1*(2), 286-294.

35. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY FOR ASSESSING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, *51*, 191-195.

36. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBAT STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHDA RAQOBATNI BAHOLASH USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, *48*, 715-720.

37. Otkirovich, N. S. (2024). Yashil Iqtisodiyotda Raqamli Transformatsiya. *Miasto Przyszłości*, *54*, 1356-1364.

38. qizi Bobojonova, M. J. (2023). AGROTURIZMNING IQTISODIYOTDA O 'RNI, SALOHIYATI VA INFRATUZILMASINI YAXSHILASH. *Educational Research in Universal Sciences*, *2*(8), 48-52.

39. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). AHOLINING O'ZINI OZI BANDLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING YANGI SHAKLINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 59-64.

40. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTONDA FRILANSERLIK VA AUTSORSERLIKNING RIVOJLANISH DARAJASI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 72-77.

41. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGINI KLASTERLASHNING XORIJIY TAJRIBASI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, *1*(3), 65-71.

42. Djurayeva, M. S. (2024). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF A MODERN ENTERPRISE. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *11*(12), 222-227.

43. Sadilloyevna, D. M. (2024). ROLE OF COMMERCIAL BANKS IN THE DEVELOPMENT OF THE MODERN ECONOMIC SYSTEM. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, *11*(11), 241-248.

44. Sadullayevna, D. M. (2024). BASICS OF DIGITAL MARKETING. *Gospodarka i Innowacje.*, *51*, 160-166.

45. қизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. *" Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал*, *6*(14).

46. Nafisa, R. (2024). Formation of a Strategy for Sustainable Development of the National Economy. *Miasto Przyszłości*, *54*, 764-771.

47. Rakhmonkulova, N. (2024). Prospects for the Development of the Economy of Uzbekistan. *JOURNAL OF INTELLECTUAL PRPERTY AND HUMAN RIGHTS*, *3*(10), 37-44.

48. Turayevich, I. A. (2024). Milliy Iqtisodiyotga Xorijiy Investitsiyalarni Jalb Qilishda Soliqlarning O 'Rni. *Gospodarka i Innowacje.*, *53*, 205-213.

49. Aziz, I. (2023). O'zbekistonda xorijiy investitsiyani jalb qilishni soliqlar vositasida rag'batlantirish yo'llari. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, *1*(5), 191-196.

50. Ibragimov, A. T. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSIYANI JALB QILISHNI SOLIQLAR VOSITASIDA RAG 'BATLANTIRISH. *Gospodarka i Innowacje*, *51*, 116-122.

51. Turayevich, I. A. (2024). Iqtisodiyotga Investitsiyalarni Jalb Qilish Va Boshqarishning O 'Ziga Xos Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, *53*, 1231-1237.

52. Azimov, B., Toshev, F., & Raximova, D. TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA.

53. TEMPUS, I. (2016). Towards the ModernisATion of Higher Education InstitutionS in Uzbekistan (MATcHES). *TEMPUS*, *4*, 2007-2013.

54. Azimov, B. F., & Gulomov, O. H. (2017). Organizational structures of innovation support services: inter-organizational cooperation associations. *Инновационное развитие*, (6), 35-37.

55. Akhmedov, Y., Asadov, S., & Azimov, B. (2022, December). Two-sided estimation of linear approximation error second-order hypersurfaces. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 2388, No. 1, p. 012124). IOP Publishing.